

Zawód lekarza weterynarii – zawód wolny, regulowany czy zaufania publicznego?

Teresa Malinowska

z Katedry Higieny Żywności i Ochrony Zdrowia Publicznego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Warszawie

Pojęcie wolnego zawodu oraz zawodu regulowanego występuje w regulacjach prawnych państw członkowskich oraz prawie Unii Europejskiej, w tym w określonym zakresie w odniesieniu do zawodu lekarza weterynarii. W krajowym systemie prawnym występuje także pojęcie zawodu zaufania publicznego, które w praktyce jest przypisywane także zawodowi lekarza weterynarii. Dla wszystkich trzech pojęć zawodu – wolnego, regulowanego i zaufania publicznego – charakterystyczne jest, że odnoszą się one do profesjonalnych usług, których wykonywanie wymaga posiadania specjalistycznej wiedzy potwierdzonej odpowiednimi dokumentami i których wykonywanie nie jest związane z zależnością służbową (1).

W aktualnie obowiązującym prawie polskim zakres przedmiotowy wykonywania zawodu lekarza weterynarii został określony bardzo szeroko i w sposób otwarty (2). Praktycznie obejmuje on wszelką aktywność zawodową wymagającą kwalifikacji lekarza weterynarii, niezależnie od stanowiska, zakresu, sposobu lub formy wykonywania działalności w szeroko rozumianym obszarze ochrony zdrowia zwierząt oraz weterynaryjnej ochronie zdrowia publicznego i środowiska. Bardziej wąsko, ale także w sposób otwarty, zostało zdefiniowane normatywnie pojęcie usługi weterynaryjnej, w ogólnym znaczeniu jako czynności mającej na celu zachowanie, ratowanie lub poprawę zdrowia zwierząt i ich produktywności (3). Przykładowo wskazane w otwartych ustawowych katalogach czynności z zakresu wykonywania zawodu lekarza weterynarii oraz usługi weterynaryjnej w czterech punktach pokrywają się, a w pozostałych pięciu się różnią. W szczególności w definicji usługi weterynaryjnej nie zostało wskazane badanie zwierząt rzeźnych, mięsa i innych produktów pochodzenia zwierzęcego, sprawowanie czynności związanych z nadzorem weterynaryjnym nad obrotem zwierzętami oraz warunkami sanitarno-weterynaryjnymi miejsc gromadzenia zwierząt i przetwarzania produktów pochodzenia zwierzęcego, badanie i ocena weterynaryjnej jakości pasz i pasz leczniczych oraz warunków ich wytwarzania i dystrybucji. Te przykładowe czynności niewymienione w normatywnej definicji usługi weterynaryjnej, a wskazane jako przykładowe czynności polegające na wykonywaniu zawodu lekarza weterynarii, nie mogą być kategoryzowane jako usługi, ponieważ, podobnie jak wiele innych, są typowymi czynnościami administracyjnymi wykonywanymi w warunkach służby publicznej. Nie pozostaje to bez znaczenia w ustaleniu, czy zawód lekarza weterynarii w ogólności jest równocześnie zawodem wolnym, zaufania publicznego i regulowanym, czy może tylko niektóre z tych pojęć odnoszą się do normatywnie

definiowanego wykonywania tego zawodu albo w pełni lub w części tylko do jego wykonywania w określonym zakresie, określony sposób lub określonych formach. Nie zostało to bowiem wprost określone ani w przepisach prawnych regulujących wykonywanie zawodu lekarza weterynarii, ani w przepisach odnoszących się do świadczenia usług weterynaryjnych (2, 3).

Zawód lekarza weterynarii jako wolny zawód

Pojęcie wolnego zawodu od dawna występujące dość powszechnie oraz stosowane w krajowym systemie prawnym, dotychczas nie zostało zdefiniowane normatywnie. Niektóre akty normatywne regulujące w różnych okresach zagadnienie działalności gospodarczej lub kwestie podatkowe wyłączały ze swoich regulacji zawody lub określały niektóre cechy wykonywania zawodów uznawanych powszechnie za zawody wolne, ale nie definiowały tego pojęcia. Najwcześniejszym aktem prawnym nawiązującym w pewnym sensie do pojęcia wolnego zawodu było Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 1927 r. o prawie przemysłowym (4). W przepisach tego rozporządzenia określających warunki wykonywania w aktualnym rozumieniu działalności gospodarczej, w tym usługowej, nie zostało wprost użyte pojęcie wolnego zawodu, ale przepisy te wyłączały z regulacji rozporządzenia wiele rodzajów takiej działalności, w szczególności pracę zawodową adwokatów, notariuszy, architektów, lekarzy, a także lekarzy weterynarii, w późniejszym czasie wymienianych w krajowych aktach normatywnych jako wolne zawody. Z regulacji przedmiotowego rozporządzenia wyłączona była także działalność lecznic weterynaryjnych. Pierwszym krajowym aktem normatywnym, w którym zostało wprost użyte pojęcie wolnego zawodu było Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy, którego art. 3 stanowił, że *Wykonywanie zawodu wolnego samo przez się nie jest przedsiębiorstwem zawodowym* (5). Pojęcie to wystąpiło także w treści przepisu art. 76 ust. 1 Konstytucji z 1935 r. stanowiącego, że dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego powołuje się samorząd gospodarczy obejmujący między innymi wolne zawody (6). W nieobowiązującym już ustawie z 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne wolny zawód był określany jako pozarolnicza działalność gospodarcza wykonywana osobiście przez przedstawicieli dziewięciu zawodów, w tym lekarzy weterynarii, z zastrzeżeniem że działalność ta nie jest wykonywana na rzecz osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niemających

osobowości prawnej albo na rzecz osób fizycznych na potrzeby prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej (7). Przedmiotowa ustawa określała także, że osobiste wykonywanie zawodu to działalność bez zatrudnienia na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze osób, które wykonują czynności związane z istotą danego zawodu. W aktualnym stanie prawnym pojęcie wolnego zawodu w znaczeniu wykonywania działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny lub cudzy rachunek występuje w art. 3 pkt 9 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (8). W obowiązującej ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, art. 86 umożliwia przedstawicielom dwudziestu wolnych zawodów wymienionych w art. 88, w tym zawodu lekarza weterynarii, powoływanie spółek partnerskich w celu wykonywania tego rodzaju zawodów w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą (9). Przy tym spółka partnerska może być zawiązana w celu wykonywania więcej niż jednego wolnego zawodu, chyba że ustawa stanowi inaczej.

W prawie Unii Europejskiej definicja wolnego zawodu została zamieszczona jedynie w uzasadnieniu dyrektywy 2005/36WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (10). Zgodnie z pkt 43 uzasadnienia do przedmiotowej dyrektywy, jej postanowienia w określonym zakresie dotyczą także wolnych zawodów, do których (...) należą zawody wykonywane osobiście na podstawie odpowiednich kwalifikacji zawodowych w sposób odpowiedzialny i zawodowo niezależny przez osoby świadczące usługi intelektualne i koncepcyjne w interesie klienta i w interesie publicznym. Wykonywanie zawodu może podlegać w Państwach Członkowskich, zgodnie z Traktatem, szczególnym ograniczeniom ustawowym zgodnie z prawem krajowym oraz uregulowaniom zawodowym przyjmowanym w tych ramach samodzielnie przez odpowiednie organizacje zawodowe, chroniącym i rozwijającym profesjonalizm oraz jakość usług, a także poufność w relacjach z klientem. Zgodnie z art. 57 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, wykonywanie wolnych zawodów, obok działalności o charakterze przemysłowym, handlowym i działalności rzemieślniczej, jest definiowane jako usługa (11). Zatem dopóki nie zostaną zniesione ograniczenia wewnątrz Unii w swobodnym świadczeniu tak rozumianych usług, w kompetencji poszczególnych państw członkowskich pozostaje ustalenie zasad dostępu do wolnych zawodów, z zastrzeżeniem poszanowania zasady proporcjonalności oraz niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową lub miejsce zamieszkania.

Podobnie, choć bardziej skrótowo, Europejski Trybunał Sprawiedliwości w uzasadnieniu orzeczenia z 2001 r. w sprawie C-267/99-Adam, scharakteryzował wolny zawód jako *zawód o wyraźnym charakterze intelektualnym, wymagający wysokiego poziomu kwalifikacji i zwykle podlegający jasnym i ścisłym regulacjom zawodowym. W wykonywaniu tego typu czynności szczególne znaczenie ma element osobisty i związana z tym duża doza niezależności* (12). Treść tej charakterystyki wolnego zawodu została przejęta w formie definicji

wolnego zawodu do Europejskiej Karty Wolnych Zawodów, zatwierdzonej w 2012 r. przez Zgromadzenie Generalne Rady Europejskich Dentystów i popieranej przez Radę Europejskich Dentystów, Stały Komitet Lekarzy Europejskich, Europejską Radę Izb Inżynierów oraz Europejską Federację Lekarzy Weterynarii (13).

Z definicją wolnego zawodu zamieszczoną w uzasadnieniu do unijnej dyrektywy w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych oraz jego charakterystyką w orzeczeniu Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, koresponduje, przyjęta w efekcie postulatów przedstawicieli wolnych zawodów we Francji i po raz pierwszy zamieszczona w prawie francuskim dopiero w 2012 r., normatywna definicja wolnego zawodu o następującej treści: *Do wykonujących wolne zawody należą osoby prowadzące w sposób niezależny i na własną odpowiedzialność działalność o charakterze przede wszystkim cywilnym, mającą na celu zapewnienie, w interesie klienta lub w interesie publicznym, świadczeń przede wszystkim intelektualnych, technicznych albo pomocy realizowanej dzięki odpowiednim kwalifikacjom zawodowym i z poszanowaniem zasad etyki oraz deontologii zawodowej, bez uszczerbku dla przepisów ustawowych mających zastosowanie do innych form pracy niezależnej*” (1, 14).

W krajowej literaturze przedmiotu, reprezentowanej głównie przez przedstawicieli nauki prawa, pojęcie wolnego zawodu najczęściej jest określane przez sposób wykonywania zawodu oraz cechy osób wykonujących taki zawód. Na przykład Krystyna Wojtczak (15) definiuje wolny zawód jako *osobiste i samodzielne wykonywanie wewnętrznie spójnego zespołu czynności o charakterze intelektualnym, wymagającym wysokich kwalifikacji, systematycznie, w zamian za honorarium bezinteresownie ustalone, służące zapewnieniu świadczeń i usług klientom oraz ochronie istotnych wartości interesu ogólnego, zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi, zasadami etycznymi i deontologicznymi*. Inni autorzy, charakteryzując wolny zawód, wskazują, że polega on na zawodowym świadczeniu określonych usług o charakterze pozamaterialnym, przez podmioty działające samodzielnie i niezależnie, z wykorzystaniem własnych zdolności i umiejętności twórczych, niebędące formalnie podporządkowanymi woli osób trzecich (16, 17, 18, 19, 20). W każdej charakterystyce wolnych zawodów przedstawianej przez jej autorów, niezależnie od różnic, występują takie atrybuty, jak: wysokie kwalifikacje i kompetencje zawodowe, osobiste świadczenie usług przy ewentualnej pomocy osób podporządkowanych, niezależność zawodowa, działanie na własny rachunek i osobista odpowiedzialność za należyte wykonanie świadczenia oraz wysoki poziom moralny wynikający z etosu zawodowego. Na takie między innymi atrybuty wolnych zawodów, obok istnienia szczególnej więzi o charakterze osobistym między odbiorcą a wykonawcą usługi, wynikającą z zaufania nie tylko do wysokich kwalifikacji i kompetencji zawodowych, wskazują także badacze przedmiotowej problematyki z Instytutu Wolnych Zawodów Uniwersytetu Aleksandra w Norymberdze (13, 18, 20).

W kwestii tego, jak należy rozumieć wolność wykonywania wolnego zawodu, wobec braku krajowej normatywnej definicji tego pojęcia, stanowisko wyraził Trybunał Konstytucyjny Rzeczypospolitej

Polskiej. W uzasadnieniu wyroku z dnia 19 października 1999 r. w sprawie Sygn. akt SK 4/99 wskazała, że treścią wolności wykonywania zawodu jest taka sytuacja prawna, w której każdy posiadający odpowiednie kwalifikacje mieć będzie swobodny dostęp do wykonywania zawodu, mieć rzeczywistą możliwość wykonywania swojego zawodu oraz przy jego wykonywaniu nie będzie poddany rygorom podporządkowania, które charakteryzują świadczenie pracy (21). Równocześnie Trybunał Konstytucyjny zastrzegł, że wolność wykonywania zawodu nie może mieć charakteru absolutnego i może być poddana reglamentacji prawnej, w szczególności w odniesieniu do uzyskania prawa wykonywania danego zawodu, wyznaczenia sposobu i metod jego wykonywania, a także relacji wobec państwa albo samorządu zawodowego. Stanowisko to Trybunał Konstytucyjny podtrzymał także w uzasadnieniach późniejszych wyroków (22, 23).

Tak definiowany, zarówno w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego RP, w doktrynie prawnej, jak również w uzasadnieniu dyrektywy 2005/36/WE, wolny zawód z pewnością odnosi się w znacznym zakresie także do zawodu lekarza weterynarii. Pozostaje jednak kontrowersyjna kwestia, czy każde wykonywanie zawodu lekarza weterynarii, bardzo szeroko i w sposób otwarty zdefiniowane w krajowych przepisach prawnych, mieści się w kategorii wolnego zawodu. Bezspornie w kategorii wolnego zawodu mieści się działalność lekarza weterynarii polegająca na zawodowym świadczeniu usług weterynaryjnych osobiście i samodzielnie (we własnym imieniu), niezależnie (z dużą dozą niezależności, zawodowo niezależnie), na własną odpowiedzialność, w interesie klienta i w interesie publicznym, zgodnie z obowiązującymi normami prawnymi, zasadami etycznymi i deontologicznymi, w zamian za honorarium bezinteresownie ustalone, ze wszystkimi konsekwencjami z tego wynikającymi. Niewątpliwie usługi weterynaryjne tak świadczone mają przede wszystkim charakter cywilny, niezależnie od tego, czy są świadczone na podstawie umowy o świadczenia usług (często nazywanej zleceniem), w tym w ramach spółki partnerskiej lub w formie zakładu leczniczego dla zwierząt, w ośrodku rehabilitacji zwierząt, ośrodku użytkownika, hodowcy lub dostawcy zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych albo też w innych okolicznościach osobistego i niezależnego zawodowo wykonywania czynności weterynaryjnych. Jednakże, znaczna liczba polskich lekarzy weterynarii jest zatrudniona na etatach wymagających kwalifikacji weterynaryjnych w różnych instytucjach administracji rządowej, np. w Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Ochrony Środowiska, Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, różnych departamentach ministerstw. W takich przypadkach działalności zawodowej lekarza weterynarii nie można przypisać atrybutów wolnego zawodu, co najmniej takich, jak świadczenie usług klientom we własnym imieniu (osobiście i samodzielnie), niezależnie zawodowo, na własną odpowiedzialność, a już z pewnością nie w zamian za

honorarium bezinteresownie ustalone. Wręcz przeciwnie, zawodowa działalność lekarza weterynarii, co najmniej w przykładowo wskazanych instytucjach, ma charakter służby publicznej, a osoby w niej zatrudnione stanowią kadrę wykonującą zadania aparatu państwowego, w tym administracyjnego. Trybunał Konstytucyjny Rzeczypospolitej Polskiej w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie Sygn. akt SK 20/00, charakteryzując służbę publiczną, wskazała między innymi na takie jej cechy, jak: *jednostronne ustalenie przez państwo (w drodze ustawowej) warunków służby państwowej, tj. składników stosunku służbowego, a więc obowiązków i uprawnień funkcjonariusza (urzędnika), podporządkowanie urzędnika wyrażające się w nałożonych przez prawo obowiązkach i ograniczeniach, a obejmujące podległość władzy przełożonego, dyspozycyjność, jak również podporządkowanie interesów osobistych urzędnika interesom państwa (służby) oraz wzmocnione rygory odpowiedzialności funkcjonariusza za jego działania, przede wszystkim odpowiedzialności dyscyplinarne* (22). Bezspornie taki rodzaj zawodowej działalności lekarza weterynarii nie jest świadczeniem usług klientom i nie mieści się w kategorii wolnego zawodu. Zatem nie każda zawodowa działalność lekarza weterynarii, podobnie jak nie każda zawodowa działalność prawnika, farmaceuty (czasem błędnie utożsamianego wyłącznie z aptekarzem; 24), a nawet lekarza, jest wykonywaniem wolnego zawodu, a tylko niektóre jej rodzaje wynikające ze sposobu, formy lub zakresu wykonywania zawodu. Przy tym prawo polskie umożliwia lekarzowi weterynarii w określonych zakresach i sytuacjach łączenie wykonywania zawodu z wykonywaniem pod nadzorem i w imieniu organów Inspekcji Weterynaryjnej czynności weterynaryjnych o charakterze administracyjnym (25). Nie upoważnia to jednak do kwalifikowania w ogólności zawodu lekarza weterynarii jako zawodu wolnego. Ponadto, w kontekście charakterystyki wolnego zawodu, dyskusyjna jest także kwestia, czy wykonywanie zawodu lekarza weterynarii w warunkach zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w zakładzie leczniczym dla zwierząt lub hurtowni farmaceutycznej produktów leczniczych weterynaryjnych jest wykonywaniem wolnego zawodu. Także, w takich przypadkach lekarz weterynarii przy wykonywaniu zawodu jest poddany rygorom podporządkowania, które charakteryzują świadczenie pracy, a jego swoboda i niezależność zawodowa jest co najmniej ograniczona. Decyzja lekarza weterynarii o wyborze sposobu wykonywania zawodu jako wolnego albo wykonywania zawodu w warunkach służby publicznej lub zatrudnienia na umowie o pracę, niewątpliwie jest wyłącznie jego osobistym wyborem, przy spełnieniu warunków dostępu do danego rodzaju działalności zawodowej.

Zawód lekarza weterynarii jako zawód zaufania publicznego

Pojęcie zawodu zaufania publicznego nie występuje w prawie Unii Europejskiej ani systemach prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej, innych niż Polska (17, 26). Do polskiego systemu prawnego zostało

ono wprowadzone art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., zgodnie z którym w drodze ustawy można tworzyć samorządy zawodowe, reprezentujące osoby wykonujące zawody zaufania publicznego i sprawujące pieczę nad należytych wykonywaniem tych zawodów w granicach interesu publicznego i dla jego ochrony (27).

Jakie zawody należą do zawodów zaufania publicznego i czy zawód lekarza weterynarii w ogólności należy do tej kategorii zawodów, czy tylko określona grupa lekarzy weterynarii, np. wykonujących wolny zawód. Wątpliwości tego rodzaju może rozwiązać definicja zawodu zaufania publicznego. Niestety w polskim prawie także to pojęcie, podobnie jak zawodu wolnego, nie zostało zdefiniowane normatywnie. Również w doktrynie prawnej nie została ustalona jednolita definicja tego pojęcia. Według niektórych autorów publikacji pojęcie „zawód zaufania publicznego” jest tożsame z pojęciem „zawodu wolnego” (28, 29). Inni zauważają, że zakresy obu pojęć tylko częściowo się pokrywają, ponieważ wszystkie zawody zaufania publicznego będą miały atrybuty wolnych zawodów, ale nie każdy wolny zawód można zaliczyć do zawodów zaufania publicznego, ponieważ te ostatnie dodatkowo charakteryzują się występowaniem samorządu zawodowego sprawującego pieczę nad należytych wykonywaniem zawodu dla ochrony interesu publicznego i w jego granicach oraz cechuje je określona misja publiczna oznaczająca, że chęć zysku ustępuje pierwszeństwa potrzebie zabezpieczenia interesu publicznego (26, 30, 31, 32). Tyle tylko, że samorząd zawodowy o wskazanych kompetencjach jest atrybutem wtórnym, potwierdzającym, że zawód, dla którego został on utworzony, jest zawodem zaufania publicznego, a nie odwrotnie. Moim zdaniem, to nie z racji występowania samorządu o wskazanych kompetencjach dany zawód staje się zawodem zaufania publicznego, tylko taki samorząd tworzy się dla zawodu zaufania publicznego. Istnieje także pogląd o krzyżowaniu się zakresu obu pojęć, zgodnie z którym nie każdy zawód zaufania publicznego jest zawodem wolnym. Autor tego poglądu jako przykład wskazuje zawód sędziego, mający charakter służby publicznej (33). Spotyka się to z zastrzeżeniem, że zawód sędziego, podobnie jak prokuratora, nie jest zawodem zaufania publicznego, ponieważ jego samorząd zawodowy jest umiejscowiony w strukturach instytucji państwowych, więc nie można go uznać za w pełni zdecentralizowany podmiot, jak w przypadku samorządów zawodowych, np. adwokatów, lekarzy czy biegłych rewidentów (26, 34). Niestety, także w tym przypadku zawód zaufania publicznego postrzegany jest przez atrybut samorządu zawodowego.

W definicjach zawodu zaufania publicznego formułowanych przez przedstawicieli nauki prawa wskazywane są atrybuty tego zawodu, które są charakterystyczne także dla zawodów wolnych, takie jak: niepodleganie regułom hierarchii urzędniczej, dostęp do informacji osobistych i prywatnych klienta objętych tajemnicą zawodową, tradycyjnie kształtowane przez środowisko zawodowe postawy etyczne, określone standardy postępowania, zdolność do samoregulacji środowiskowej, rzeczywiste

funkcjonowanie zawodu w praktyce w określonych formach (35, 36). Najbardziej czytelną charakterystykę zawodu zaufania publicznego zaprezentował Trybunał Konstytucyjny Rzeczypospolitej Polskiej w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie Sygn. akt K 41/05, potwierdzając równocześnie tezy formułowane we wcześniejszych własnych orzeczeniach oraz niektóre cechy wskazane w doktrynie prawnej odnoszące się do takiego zawodu (23). Po pierwsze, zdefiniował zawód zaufania publicznego jako zawód *polegający na obsłudze osobistych potrzeb ludzkich, wiążący się z przyjmowaniem informacji dotyczących życia osobistego i zorganizowany w sposób uzasadniający przekonanie społeczne o właściwym dla interesów jednostki wykorzystaniu tych informacji przez świadczących usługi*. Po drugie, wskazał, że *wykonywanie zawodu zaufania publicznego określane jest dodatkowo normami etyki zawodowej, szczególną treścią ślubowania, tradycją korporacji zawodowej czy szczególnym charakterem wykształcenia wyższego i uzyskanej specjalizacji, zaznaczając, że ustawodawca ma prawo uzależniać wykonywanie takiego zawodu od spełnienia przez zainteresowanego określonych warunków dotyczących np. jego kwalifikacji zawodowych i moralnych*. Po trzecie, określił, że *przymiot zawodu zaufania publicznego charakteryzujący zawody, o których mowa w art. 17 ust. 1 Konstytucji, polega nie tylko na objęciu ich wykonywania zakresem pieczy nad prowadzeniem spraw lub ochroną wartości (dóbr) o zasadniczym i (najczęściej) osobistym znaczeniu dla osób korzystających z usług w sferze zawodów zaufania publicznego i nie wyczerpuje się też w podejmowaniu ważnych – w wymiarze publicznym – czynności zawodowych, wymagających profesjonalnego przygotowania, doświadczenia, dyskrecji oraz taktu i kultury osobistej*. Wskazał, że warunkiem społecznej aprobaty ich wykonywania jest *realne zaufanie publiczne, na które składa się szereg czynników, wśród których na pierwszy plan wysuwają się: przekonanie o zachowaniu dobrej woli przez wykonującego ten zawód, właściwej motywacji, należytej staranności zawodowej oraz wiara w przestrzeganie wartości istotnych dla profilu danego zawodu*.

Do tak rozumianego zawodu zaufania publicznego bezsprzecznie kwalifikuje się zawód lekarza weterynarii, w zakresie, w jakim spełnia on powyższe cechy. Jest bowiem zawodem wymagającym wyższego wykształcenia, o określonej tradycji w odniesieniu do etyki zawodowej, w tym sformalizowanej, co najmniej od 1976 r. w polskim Kodeksie Etyki Weterynaryjnej i późniejszych, z udowodnioną zdolnością do integracji zawodowej co najmniej od początku XX w., ma dostęp do informacji osobistych i prywatnych klientów korzystających z usług weterynaryjnych, których świadczenie w formie prywatnej praktyki weterynaryjnej było możliwe osobiście i niezależne praktycznie do 1950 r., a następnie od 1989 r. (37, 38, 39). Bezsprzecznie usługi weterynaryjne mają istotne znaczenie społeczne z uwagi nie tylko na zdrowie zwierząt, ale także z uwagi na interes ekonomiczny ich posiadaczy i publiczny oraz pośrednio na poziom zdrowia publicznego. Ponadto w okresie 1945–1954 zawód posiadał samorząd zawodowy

zrzeszający lekarzy weterynarii świadczących usługi na podstawie przepisów o wykonywaniu praktyki lekarsko-weterynaryjnej (40, 41). Przy tym istotne jest, że dla zawodu lekarza weterynarii został ponownie ustanowiony samorząd zawodowy w 1990 r., czyli na kilka lat przed wprowadzeniem do krajowego systemu prawnego pojęcia „zawód zaufania publicznego” (2). Zatem z oczywistych względów, nie cechy przypisywane zawodowi zaufania publicznego decydowały o utworzeniu takiego samorządu, a raczej cechy zawodu wolnego. Niewątpliwie istotnym zdarzeniem, które miało wpływ na utworzenie tego samorządu i potwierdzającym powyższe, było wydzielenie z dniem 1 stycznia 1991 r. usług weterynaryjnych ze struktury państwowej służby weterynaryjnej, wcześniej w pełnym zakresie świadczonych przez zatrudnionych w tej służbie lekarzy weterynarii i dotowanych z budżetu państwa (42). Uzasadnieniem powyższego było uznanie, że dotychczasowa organizacja hamuje swobodę podejmowania praktyki lekarsko-weterynaryjnej w zakresie lecznictwa zwierząt na własny rachunek oraz hamuje proces odchodzenia od dotowania z budżetu państwa zakładów leczniczych dla zwierząt. Lekarze weterynarii realizujący zadania terenowych organów rządowej administracji, w szczególności z zakresu zwalczania określonych zakaźnych chorób zwierząt, nadzoru nad produkcją żywności pochodzenia zwierzęcego i innych czynności administracyjnych, pozostali pracownikami państwowej służby weterynaryjnej, przekształconej w 1997 r. w Inspekcję Weterynaryjną, dotychczas pozostającą strukturą rządowej administracji specjalnej (43, 25). Jednakże ustawa z 1990 r. powołująca samorząd zawodowy lekarzy weterynarii nie rozgraniczała i nadal nie rozgranicza świadczenia usług weterynaryjnych od wykonywania zawodu w warunkach służby publicznej, zobowiązując wszystkich lekarzy weterynarii do członkostwa w samorządzie zawodowym na jednolitych zasadach, niezależnie od sposobu, formy i zakresu wykonywania zawodu. Z tych powodów, w pierwszych latach obowiązywania jej przepisów, powodowało to wiele nieporozumień (44, 45, 46) i dotychczas taki stan prawny wywołuje pewne kontrowersje, w szczególności w odniesieniu do objęcia wszystkimi regulacjami przedmiotowej ustawy lekarzy weterynarii wykonujących zawód w warunkach służby publicznej lub innej formie zatrudnienia w warunkach podporządkowania. Nie występuje bowiem w takim przypadku ani świadczenie usług, ani tym bardziej osobiście i niezależnie. Prestiż wykonywanego zawodu w warunkach służby publicznej jest efektem zaufania publicznego do instytucji, a nie do lekarzy weterynarii w niej zatrudnionych, tym bardziej że w takich warunkach nie świadczą oni usługi niezależnie, we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Za podważenie zaufania publicznego do instytucji zatrudniającej lekarzy weterynarii ponoszą oni odpowiedzialność służbową, w tym za zachowania sprzeczne z zasadami etyki służby cywilnej. Ponadto, zgodnie z art. 45 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, swoboda przemieszczania pracowników wewnątrz Unii nie ma zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej (11).

Zawód lekarza weterynarii jako zawód regulowany

Pojęcie zawodu regulowanego jest kategorią prawa unijnego. Zostało ono wprowadzone do tego prawa w konsekwencji utworzenia wewnętrznego rynku Unii Europejskiej, na którym zapewnia się swobodny przepływ m. in. usług, w szczególności przez ogólny traktatowy zakaz ograniczania ich swobodnego świadczenia przez obywateli państw członkowskich mających swoje przedsiębiorstwa w państwach członkowskich innych niż państwo odbiorcy usług (11). Do prawa polskiego pojęcie to zostało przejęte po raz pierwszy w 2001 r. ustawą o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (47). Przepisy tej ustawy nie definiowały zawodu regulowanego, a tylko określały, że jego wykonywanie oznacza (...) *wykonywanie takiego zawodu na własny rachunek, na podstawie umowy o pracę lub w innej formie dozwolonej przez przepisy obowiązujące w państwie, w którym zawód był, jest lub ma być wykonywany*. Kwalifikacje do wykonywania zawodu regulowanego były zdefiniowane w ustawie jako *wymogi określone przepisami regulacyjnymi, od spełnienia których uzależnione jest wykonywanie zawodu*.

Aktualnie na poziomie unijnym definicja zawodu regulowanego, do której odwołuje się także unijna dyrektywa 2006/123/WE dotycząca usług na rynku wewnętrznym, jest zawarta w dyrektywie 2005/36/WE (10, 48). Dyrektywa ta konsoliduje i uzupełnia wcześniejsze przepisy unijne ustanowione w celu umożliwienia i ułatwienia wykonywania zawodu przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym jako osoby wykonujące wolny zawód lub jako pracownicy najemni, w państwie członkowskim innym niż państwo, w którym uzyskali kwalifikacje zawodowe. Zgodnie z definicją zawartą w art. 3 ust. 1 lit. a przedmiotowej dyrektywy, zawód regulowany to *działalność zawodowa lub zespół działalności zawodowych, których podjęcie, wykonywanie lub jeden ze sposobów wykonywania wymaga, bezpośrednio bądź pośrednio, na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych, posiadania specjalnych kwalifikacji zawodowych; w szczególności używanie tytułu zawodowego zastrzeżonego na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych dla osób posiadających odpowiednie kwalifikacje zawodowe stanowi sposób wykonywania działalności zawodowej*. W dyrektywie została zamieszczona także definicja kwalifikacji zawodowych, dokumentów potwierdzających posiadanie kwalifikacji zawodowej oraz definicja kształcenia regulowanego. W związku z tym, że jak wynika z definicji, regulacja kwestii tego rodzaju pozostaje w gestii państw członkowskich, taki sam zawód w jednym państwie członkowskim może nie być regulowany, a w innym może być regulowany krajowym prawem wewnętrznym, w tym różnie w poszczególnych państwach członkowskich. W konsekwencji, aby zapewnić swobodne świadczenia usług na unijnym rynku wewnętrznym, w prawie unijnym zostały określone zasady wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych uzyskanych w poszczególnych państwach członkowskich na podstawie prawa wewnętrznego.

W ogólnie zdefiniowanym w dyrektywie pojęciu zawodu regulowanego i określeniu zakresu obowiązywania jej postanowień, na poziomie unijnym została wyszczególniona grupa zawodów tzw. sektorowych, w tym 7 zawodów wskazanych wprost w dyrektywie 2005/36/WE oraz zawody prawnicze objęte odrębną dyrektywą, z wyłączeniem notariuszy powoływanych na mocy urzędowego aktu organów publicznych. W odniesieniu do każdego z zawodów sektorowych, w prawie unijnym wprost zostały określone jednolite minimalne wymagania co do formalnych kwalifikacji zawodowych uzyskanych w wyniku określonego poziomu kształcenia i dokumentów je potwierdzających oraz w odniesieniu do niektórych z tych zawodów jednolite warunki uznawania kwalifikacji do ich wykonywania na zasadzie praw nabytych. Formalne kwalifikacje do wykonywania 7 zawodów sektorowych, uzyskane i potwierdzone zgodnie z wymaganiami określonymi w prawie unijnym uwzględniającym specyfikę, formy oraz zakres wykonywania danego zawodu, są uznawane automatycznie przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej, umożliwiając dostęp do tego samego zawodu i jego wykonywania w każdym państwie członkowskim na warunkach takich samych, jakie obowiązują obywateli danego państwa. Natomiast kwalifikacje do wykonywania takich zawodów, uzyskane w wyniku kształcenia niespełniającego wymagań określonych w dyrektywie, są uznawane na zasadzie praw nabytych, potwierdzanych obok dokumentu stwierdzającego ukończone kształcenie, zaświadczeniem o nieprzerwanym wykonywaniu zawodu przez określony okres w oznaczonym czasie przed wydaniem zaświadczenia. Kwalifikacje do wykonywania pozostałych zawodów, w tym wolnych i niektórych nazywanych w prawie polskim zawodami zaufania publicznego, uznawane są według ogólnego systemu, którego zasady określa dyrektywa 2005/36/WE. Ogólne postanowienia tej dyrektywy, w tym odnoszące się do grupy zawodów, których kwalifikacje uznawane są według zasad systemu ogólnego, zostały przejęte w Polsce początkowo ustawą z 2008 r. o zasadach uznawania kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej, a następnie ustawą o takim samym przedmiocie regulacji z 2015 r. (49, 50). Zgodnie z krajową definicją zawartą w przedmiotowej ustawie z 2015 r., zawodem regulowanym jest *zespół czynności zawodowych, których wykonywanie jest uzależnione od posiadania określonych w przepisach regulacyjnych formalnych kwalifikacji niezbędnych do wykonywania tych czynności zawodowych oraz, o ile to jest wymagane, od spełnienia innych warunków określonych w przepisach*. Przepisami regulacyjnymi, w rozumieniu tej ustawy, są *przepisy prawa polskiego określające formalne kwalifikacje niezbędne do wykonywania zawodów regulowanych lub wymagania kwalifikacyjne, od spełnienia których jest uzależnione podejmowanie lub wykonywanie działalności regulowanych, oraz, o ile jest to wymagane, warunki wykonywania zawodów regulowanych, a także podejmowania lub wykonywania działalności regulowanych*. W konsekwencji w Polsce krajowymi przepisami regulacyjnymi zostało objęte ponad 300 zawodów, z których część jest zorganizowana w samorządach zawodowych, w tym 19 zawodów zaufania publicznego zorganizowanych

w samorządach zawodowych ustanowionych na podstawie art. 17 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej (51). Wśród tych 19 zawodów znajdują się wskazane wprost w dyrektywie 2005/36/WE zawody lekarza, dentysty, lekarza weterynarii, pielęgniarki, położnej, farmaceuty i architekta, dla których do prawa krajowego zostały przetransponowane z dyrektywy minimalne wymagania w zakresie kształcenia oraz dokumentów potwierdzających kwalifikacje zawodowe uzyskane w wyniku takiego kształcenia.

W odniesieniu do zawodu lekarza weterynarii, podobnie jak w przypadku innych sektorowych zawodów, regulacje unijne pierwotnie były zamieszczone w dwóch sektorowych dyrektywach z 1978 r. Zostały one w całości przejęte do dyrektywy 2005/36/WE (52, 53, 10). W zakresie kształcenia lekarza weterynarii obejmują one co najmniej pięcioletnie studia teoretyczne i praktyczne odbywane na uniwersytecie lub równoważnej szkole wyższej albo pod nadzorem uniwersytetu, w pełnym wymiarze godzin, w trakcie których jest realizowany program obejmujący co najmniej wskazane w dyrektywie przedmioty podstawowe i kierunkowe oraz gwarantujący uzyskanie wiedzy i umiejętności określonych także w dyrektywie. Polskim dokumentem potwierdzającym posiadanie formalnych kwalifikacji do wykonywania zawodu lekarza weterynarii jest dyplom lekarza weterynarii wydany przez SGGW, Akademię Rolniczą, a następnie Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Akademię Rolniczą, a następnie Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, a także Uniwersytet Rolniczy oraz Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (10). Formalne kwalifikacje potwierdzone wskazanymi dyplomami, uzyskanymi w wyniku kształcenia rozpoczętego po 1 maja 2004 r., są automatycznie uznawane w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Formalne kwalifikacje potwierdzone polskimi dyplomami lekarza weterynarii, uzyskanymi w wyniku kształcenia rozpoczętego przed tą datą, uznane będą w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej, jeżeli zostanie dołączone do nich zaświadczenie stwierdzające, że ich posiadacz faktycznie i zgodnie z prawem wykonywał zawód lekarza weterynarii przez co najmniej 3 kolejne lata w okresie 5 lat bezpośrednio poprzedzających wydanie zaświadczenia. Postanowienia prawa unijnego odnoszące się do kształcenia lekarzy weterynarii zostały przetransponowane w 2002 r. do polskiego prawa o szkolnictwie wyższym, kilka razy były zmieniane, a aktualnie są zamieszczone w rozporządzeniu wykonawczym z 2019 r. (54). Regulacje unijne odnoszące się do uznawania formalnych kwalifikacji umożliwiających dostęp do zawodu lekarza weterynarii i jego wykonywania zostały przetransponowane do krajowej ustawy o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (2). Ustawa ta określa także inne warunki dostępu do zawodu lekarza weterynarii i jego wykonywania na terytorium Polski, takie jak np. zasady organizacji zawodu, zasady etyczne, standardy zawodowe, zasady nadzoru nad wykonywaniem zawodu oraz odpowiedzialności zawodowej. Są to wyłącznie krajowe regulacje, które

zgodnie z prawem unijnym każde państwo członkowskie może ustanowić według własnych potrzeb. Regulacje te, o ile są obiektywnie uzasadnione i proporcjonalne oraz niedyskryminujące, obowiązują także lekarzy weterynarii, których formalne kwalifikacje zawodowe uzyskane w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej zostały uznane w Polsce, i którzy zamierzają lub świadczą stale usługi weterynaryjne na terytorium Polski. Lekarzy weterynarii wykonujących stale zawód w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej i świadczących usługi weterynaryjne na terytorium Polski tylko tymczasowo lub okazjonalnie, obowiązują one w bardzo ograniczonym zakresie, w zasadzie dotyczącym wyłącznie zgłoszenia takiego zamiaru lub faktu. W żadnym razie nie może prawo krajowe zobowiązywać takich lekarzy weterynarii do ponoszenia nieproporcjonalnych ciężarów (np. składek lub opłat), uniemożliwiać im korzystanie ze swobody świadczenia usług albo zmniejszać ich korzyści z tego wynikających. Jeżeli w innym państwie członkowskim zostały ustanowione prawem krajowym pewne uwarunkowania dostępu do zawodu lekarza weterynarii lub jego wykonywania, obowiązują one na takich samych zasadach lekarza weterynarii posiadającego uznane w tym państwie formalne kwalifikacje zawodowe uzyskane w Polsce i zamierzającego lub świadczącego usługi w tym państwie stale albo tymczasowo lub okazjonalnie.

W konsekwencji zawód lekarza weterynarii na poziomie unijnym i krajowym w ogólności jest zawodem regulowanym w zakresie kształcenia i posiadania formalnych kwalifikacji do jego wykonywania. W pozostałym zakresie, w szczególności co do dodatkowych wymagań dotyczących dostępu do tego zawodu i jego wykonywania na terytorium Polski, jest zawodem regulowanym prawem krajowym. Aktualnie obowiązujące polskie regulacje o wykonywaniu zawodu lekarza weterynarii nie różnicują tych dodatkowych wymagań w zależności od tego, czy zawód jest wykonywany jako wolny lub zaufania publicznego, czy na podstawie zatrudnienia w służbie publicznej. Zgodnie z tymi regulacjami wszyscy lekarze weterynarii wykonujący zawód w jakiegokolwiek formie, w tym pracujący na stanowiskach wymagających kwalifikacji lekarza weterynarii, co bezsprzecznie obejmuje także zatrudnienie w administracji publicznej, są obowiązani do członkostwa w samorządzie zawodowym. Takie regulacje krajowe rozmiągają się w istotny sposób z postanowieniami traktatowego prawa unijnego, w szczególności art. 45 ust. 4 i art. 51 akapit pierwszy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz z istotą samorządności zawodowej osób świadczących usługi, rozumiane zgodnie z art. 57 lit d TFUE, w zawiązku z pkt 43 uzasadnienia i postanowieniami dyrektywy 2005/36/WE (10, 11). Zgodnie bowiem z art. 45 ust. 4 TFUE postanowienia o swobodnym przepływie pracowników wewnątrz Unii nie mają zastosowania do zatrudnienia w administracji publicznej. Zgodnie z art. 51 akapit pierwszy TFUE, postanowienia o swobodzie przedsiębiorczości nie mają zastosowania do działalności, która w jednym z państw członkowskich jest związana, choćby przejściowo, z wykonywaniem władzy publicznej.

Bezsprzecznie zatrudnienie w administracji publicznej nie jest usługą w rozumieniu art. 57 TFUE, zgodnie z którym usługami są świadczenia wykonywane zwykle za wynagrodzeniem w zakresie, w jakim nie są objęte postanowieniami o swobodnym przepływie między inni osób i obejmują, między innymi, wykonywanie wolnych zawodów.

W odniesieniu do lekarzy weterynarii wykonujących zawód w warunkach służby publicznej wymagania zostały określone odrębnie w administracyjnym prawie krajowym oraz w rozporządzeniach unijnych regulujących zagadnienia urzędowego zwalczania zakaźnych chorób zwierząt, urzędowych kontroli weterynaryjnych lub wykonywania innych czynności o charakterze administracyjnym.

Piśmiennictwo

1. Krasnowolski A.: *Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy. Opracowanie tematyczne OT-625, Kancelaria Senatu Biuro Analiz i Dokumentacji, listopad 2013.*
2. Ustawa z dnia 21 grudnia 1990 o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (tj. Dz.U. z 2016 r., poz. 1479).
3. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o zakładach leczniczych dla zwierząt (Dz.U. 2018 r., poz. 24).
4. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowym (Dz.U. nr 53, poz. 468, ze zm.).
5. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks Handlowy (Dz.U. nr 57, poz. 502).
6. Ustawa Konstytucyjna z dnia 23 kwietnia 1935 r. (Dz.U. nr 30, poz. 227).
7. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne – art. 14a (Dz.U. 2000 r. nr 14, poz. 176, ze zm.).
8. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2019 r., poz. 900, ze zm.).
9. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 505).
10. Dyrektywa 2005/36WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych. (Dz. Urz. UE L 255 z 30.9.2005, s. 22).
11. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana) (Dz. Urz. UE C 326 z 26.10.2012, s.47).
12. Wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 11 października 2001 r. w sprawie C-267/99-Adam, ECLI:EU:C:2001:534, Zbiór Orzeczeń 2001 I-07467, <http://curia.europa.eu>.
13. Charter for liberal professions; www.eesc.europa.eu.
14. Art. 29 ustawy Nr 2012-387 z 22 marca 2012 dotyczącej uproszczenia prawa i ułatwienia postępowania administracyjnego. W: Krasnowolski A.: *Zawody zaufania publicznego, zawody regulowane oraz wolne zawody. Geneza, funkcjonowanie i aktualne problemy. Opracowanie tematyczne OT-625, Kancelaria Senatu Biuro Analiz i Dokumentacji, listopad 2013.*
15. Wojtczak K.: Co to jest wolny zawód. *Zeszyty Naukowe WSZiB 1997*, nr 1 (2), s. 127.
16. Szydło M.: Nabywanie uprawnień do wykonywania wolnych zawodów. *Państwo i Prawo* 2002, z. 7, s. 51.
17. Antkowiak M.: Polskie i europejskie standardy wykonywania wolnych zawodów, *Przegląd Politologiczny* 2013, nr 1, s. 135.
18. Jacyszyn J.: Pojęcie wolnego zawodu. Analiza aktów prawnych i doktryny. *Przegląd Prawa Handlowego* 2000, nr 10, s. 1.
19. Jacyszyn J.: *Wykonywanie wolnych zawodów w Polsce*. Warszawa 2004, s. 42-43.
20. J. Jacyszyn, Wolny zawód – anachronizm czy istotne pojęcie prawne. *Przegląd Prawa Handlowego* 2015, nr 11.
21. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 października 1999 r. w sprawie Sygn. akt SK 4/99; OTK ZU Nr 6/1999, poz. 119.
22. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 7 maja 2002 r. w sprawie Sygn. akt SK 20/00; OTK ZU nr 3/A/2002, poz. 29.
23. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 2 lipca 2007 r. w sprawie Sygn. akt K 41/05; OTK ZU nr 7/A/2007, poz. 72.
24. Bujny J.: Konstytucyjne podstawy działania samorządu zawodowego farmaceutów, 07.2008, <http://www.aptekarzypolski.pl/2008/08>.
25. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 1557).
26. Kłusek P.: Państwo a samorządy zawodów zaufania publicznego. *Acta Universitatis Wratislaviensis nr 3695, Przegląd Prawa i Administracji CIII*, Wrocław 2015.
27. Dz.U. z 1997 nr 78, poz. 483.
28. Mazur Ł., Żuk R.: Zawody zaufania publicznego. *Fiskus 08/2007*, www.e-podatnik.pl.

29. Trubalski A.: Samorządy zawodów zaufania publicznego na przykładzie samorządu radców prawnych. Perspektywa konstytucyjnoprawna. *Studia Iuridica Lublinensia* 2014, nr 21, s. 223.
30. Wojtczak K.: Reglamentacja form wykonywania zawodów zaufania publicznego w rozwiązaniach prawa polskiego i państw Unii Europejskiej. W: *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu*. Warszawa 2002, Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, s. 40.
31. Kulesza M.: Pojęcie zawodu zaufania publicznego. W: *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu*. Warszawa 2002, Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, s. 27.
32. Wołpiuk WJ.: Zawód zaufania publicznego z perspektywy prawa konstytucyjnego. W: *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu*. Warszawa 2002, Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, s. 22.
33. Biłgorajski A.: *Granice wolności wypowiedzi przedstawicieli zawodów prawniczych*. Warszawa 2015, s. 24.
34. Rączka P.: *Działalność prawotwórcza samorządów zawodowych w Polsce*. Toruń 2013, s. 92.
35. Hausner J., Długosz D.: Tezy w sprawie zawodów zaufania publicznego. W: *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu*. Warszawa 2002, Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, s. 119.
36. Izdebski H.: Sprawowanie pieczy nad należytych wykonywaniem zawodu przez samorządy zawodowe. W: *Zawody zaufania publicznego a interes publiczny – korporacyjna reglamentacja versus wolność wykonywania zawodu*. Warszawa 2002, Dział Wydawniczy Kancelarii Senatu, s. 34.
37. Tarczyński S.: Zarys deontologii weterynaryjnej. W: *Zarys historii polskiej weterynarii z podstawami deontologii*. PWN, Warszawa 1990, s. 235-239.
38. Lutyński W.: Weterynaryjne organizacje naukowe i zawodowe. W: *Zarys historii polskiej weterynarii z podstawami deontologii*. PWN, Warszawa 1990, s. 213-215.
39. Dekret z dnia 7 grudnia 1945 r. o wykonywaniu praktyki lekarsko-weterynaryjnej (Dz.U. nr 58, poz. 337).
40. Dekret z dnia 6 czerwca 1945 r. o izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz.U. nr 25, poz. 153).
41. Dekret z dnia 18 września 1954 r. o zniesieniu izb lekarsko-weterynaryjnych (Dz.U. nr 41, poz. 183).
42. Uchwała nr 2 Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1991 r. uchylająca uchwałę w sprawie organizacji służby weterynaryjnej podległej terenowym organom administracji państwowej (Monitor Polski nr 1, poz. 4).
43. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz o Inspekcji Weterynaryjnej (tj. Dz.U. z 1999r. poz. 752 ze zm.).
44. Matalowska A.: Góra z górą. *Polityka* z 19. 11.1994, nr 8.
45. Lutyński W.: Geneza i podstawy prawne wprowadzenia w Polsce ustawowego obowiązku zwalczania przez służbę weterynaryjną chorób zwierzęcych przenoszących się na ludzi, *Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu* 1994, nr 249, s. 33-36.
46. Sprawozdanie z obrad XI sesji KRLW z dnia 12.06.1994 r. – niepublikowane.
47. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2001 r. o zasadach uznawania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodów regulowanych (Dz.U. nr 87, poz. 954).
48. Dyrektywa 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca usług na rynku wewnętrznym (Dz.Ur. UE L 376 z 27.12.2006).
49. Ustawa z dnia 18 marca 2008 r o zasadach uznawania kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. nr 63, poz. 394).
50. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 2272, ze zm).
51. Regulated professions by country, with competent authorities, <https://ec.europa.eu> (dane z dnia 31.08.2019).
52. Dyrektywa 78/1026/EWG z dnia 18 grudnia 1978 r. w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających posiadane kwalifikacje w zakresie weterynarii, łącznie ze środkami mającymi na celu ułatwienie skutecznego wykonywania prawa przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług (Dz.Ur. WE L 362 z 23.12.1978, s. 1).
53. Dyrektywa 78/1027/EWG z dnia 18 grudnia 1978 r. dotycząca koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych w zakresie działalności lekarzy weterynarii (Dz.Ur. WE L 362 z 23.12.1978, s. 7).
54. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu lekarza weterynarii (Dz.U.2019 poz. 1364), poprzedzone rozporządzeniami z 2011 r. (Dz.U. nr 207 poz. 1233), z 2007 r. (Dz.U. nr 164 poz.1166 ze zm.) oraz z 2002 r. (Dz.U. nr 116 poz. 1004, ze zm.).

Dr hab. prof. SGGW Teresa Malinowska,
e-mail: teresa_malinowska@sggw.pl

ANALIZATORY HEMATOLOGICZNE

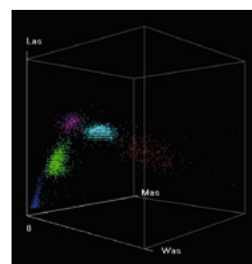

CYTOMETRIA PRZEPIŁYWOWA + LASER
Pełen rozmaz krwi

MINDRAY BC5000vet

Rozdział 5diff WBC: Lym, Mon, Neu, Eos, Bas

Analiza morfologii poprzez analizę wielkości, struktury oraz wnętrza komórek (ziarnistości).

3d scattergram
– wykres rozproszenia białych krwinek

MINDRAY BC2800vet

Rozdział 3 diff + EOS, 19 parametrów

Ekonomiczny: ~1 PLN/badanie

13 gatunków zwierząt

NOWA NISKA CENA

www.AnalizatoryWeterynaryjne.pl

Zadzwoń i zapytaj o szczegóły • Marek: 601 845 055 • Dominika: 726 300 777